

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
ОДБОР ЗА ИСТОРИЈУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ЗБОРНИК ЗА ИСТОРИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

7

УРЕДНИК МИЛОРАД ЕКМЕЧИЋ

БЕОГРАД 2012

ПОВЕЉА САРАЈЕВСКОГ (ДАБРОБОСАНСКОГ) МИТРОПОЛИТА ПАЈСИЈА О ПРАВУ НА САКУПЉАЊЕ МИЛОСТИЊЕ ЗА МАНАСТИР ХИЛАНДАР*

НЕДЕЉКО В. РАДОСАВЉЕВИЋ
ДУШИЦА М. СТОЛКОВИЋ

Апстракт. – У раду је приређен и објављен документ у дипломатичкој форми повеље, који је хиландарским монасима издао сарајевски (дабробосански) митрополит Пајсије. Документ је издат 20. (31) октобра 1794. Њиме се проигуману Авксентију и јеромонаху Партенцију одобрава да за манастир Хиландар, оптерећен наметима и дуговима, прикупљају милостињу на подручју Сарајевске митрополије, док се верници позивају да им у томе помогну колико могу. Ова исправа писана је двојезично, на грчком и црквенословенском језику, који садржи и елементе српског народног говора. Када је реч о црквенословенском делу, текст документа је транскрибован на савремени српски правопис, али је очуван језички израз на коме је настао. Повеља је палеографски и дипломатички описана.

Кључне речи. – Повеља, Сарајевска митрополија, Хиландар, монаси, прилози.

У заоставштини Ђорђа Сп. Радојичића, која се налази у Библиотеци Одсека за српску књижевност Филозофског факултета у Новом Саду, чувају се микрофилмови који садрже снимке докумената из манастира Хиландар, који су делом необјављени и непознати научној јавности. Сви микрофилмови из ове збирке су позитиви.

Један од докумената који је значајан како за историју Сарајевске (Дабробосанске) митрополије, тако и за истраживање односа њених архијереја са манастиром Хиландар, свакако је и повеља коју је сарајевски митрополит Пајсије дао хиландарском проигуману Авксентију 20. (31) октобра 1794. године. Документ се налази на микрофилму број 78, под бројем 24.¹

Сарајевски митрополит Пајсије, по народности Грк, именован је на ту дужност од Светог синода Васељенске патријаршије. У берату којим је од султана Абдул Хамида I потврђен на том положају 28. мар-

* Рад настал као резултат истраживања на пројекту Министарства за науку и технолошки развој Републике Србије: *Евроа и Срби (1804–1918): подстацији и искушења европске Модерне* (Ев. Бр. 177031), који се реализује у Историјском институту у Београду, под руководством др Славенка Терзића, научног саветника.

¹ Љубазношћу госпође Драгославе Јевремовић, библиотекарке Семинарске библиотеке Одсека за српску књижевност Филозофског факултета у Новом Саду омогућен нам је увид у ову драгоцену грађу, на чemu јој се овом приликом захваљујемо.

НЕДЕЉКО
В. РАДОСАВЉЕВИЋ
дущица
М. СТОЈКОВИЋ

та 1780, наводи се да му је његов претходник, митрополит Кирил, добровољно устанио епархију.² На челу Сарајевске митрополије Пајсије је био у осетљивом времену отварања Источног питања и покушаја хришћанских сила, пре свега Хабзбуршке монархије, да придобије православно и римокатоличко становништво Босанског ејалета за устаничку акцију уколико дође до рата против Османског царства.

Митрополит је, међутим, био дужан да на Порти штити вернике као од незаконитих поступака локалних власти, тако и од позива на устаничке подухвате који због концентрације османске војске на том простору нису могли успети, а довели би до снажне одмазде према хришћанском становништву. У том сложеном оквиру он је морао да нађе и заједнички језик са економски моћном сарајевском православном црквеном општином и потврди њене повластице, као што су то чинили и његови претходници.

У време последњег хабзбуршко-османског рата, када је и на територији Босанског пашалука хабзбуршка војска покушала да формира *фрајкоре*, добровољачке јединице састављене од локалног хришћанског становништва,³ митрополит Пајсије остао је у поверијеној епархији и наставио да у тешким околностима врши своју мисију. Како су пред османским властима архијереји били одговорни за лојално држање верника, није искључено да је у то време можда био и притворен у Травнику, и да је прокламацијама позивао вернике да остану мирни и одани државним властима.⁴

Када је реч о митрополитовом односу са сарајевском црквеном општином, они су у почетку били лошији, јер је њен аутономни статут начелно био супротан правима која су имали митрополити. Владислав Скарић наводи да су се сарајевски хришћани 25. априла 1785. жалили на митрополита да је *штражио од народа* ви-

2 С. Кемура, В. Ђоровић, *Прилози за хисторију Православне цркве у Босни и Херцеговини у XVIII и XIX столећу*, Гласник Земаљског музеја у Сарајеву 24 (1912), док. 7, 422.

3 Босански фрајкори формирани су под командом пуковника Јована Ковачевића и потпуковника Филипа Вукасоваћа. Ове формације, далеко малобројније него сличне настале на простору Београдског пашалука, распуштене су након Свиштовског мира између Хабзбуршке монархије и Османског царства, склопљеног 4. августа 1791. В. Чубриловић, *Босански фрајкори у аустријско-турском рату 1788–1791*, Братство 27 (1933), 4–6, 8.

4 У време ратова или устанака против османске власти, била је устаљена пракса да се најугледнији представници православног хришћанског милета, посебно верски великородостојници, хапсе, да им се изнуђује новац и да под надзором пишу прокламације верницима да остану мирни и одани султану. Најтежи пример примене таквих мера било је вешање патријарха и убиство више архијереја, уз погром грчке заједнице у Цариграду у време Грчког устанка 1821. У Босанском ејалету те мере су више пута примењиване и од стране власти, и од мусиманских побуњеника који су успевали да кратко овладају његовом територијом. Н. Радосављевић, *Вести о Православној цркви у Босанском пашалуку у извештајима кнезу Милошу из Ужице нахије и Ужициој окружју (1816–1839)*, ЗМСЗИ 74 (2007), 105–116. Могуће је да је на сличан начин у време последњег хабзбуршко-османског рата тако поступљено и са митрополитом Пајсијем, тим пре јер се београдски митрополит Јеремија Папазоглу отворено ставио у службу хабзбуршке пропаганде која је Србе позивала на устанак. Исти, *Православна црква у Београдском пашалуку 1766–1831, управа Васељенске патријаршије*, Београд 2007, 178–179.

ше прихода нећо што је било одређено по бераћу. Иако се не помиње његово име, то је могао бити само митрополит Пајсије. На ову жалбу из Цариграда је као одговор стигао ферман у коме се тачно наводи које дажбине и у ком износу митрополит може захтевати.⁵ На основу датих података, међутим, не може се са сигурношћу реконструисати ток ових догађаја, јер је могуће да је митрополит или потраживао неке дугове, или је сматрао да полаже право и на део општинске имовине пошто још увек није потврдио њен статут. Међутим, односи митрополита Пајсија и сарајевске црквене општине постали су знатно бољи након што је, на захтев епитропа и угледних грађана, успео да издејствује ферман којим се дозвољава обнова цркве која је изгорела у пожару 1. јула 1788.⁶ Молба грађана Сарајева митрополиту Пајсију, којом се тражи помоћ у добијању дозволе за обнову цркве, написана је 6. (17) јануара 1793. Радови су завршени децембра те године, а у знак захвалности одлучено је да се име митрополита Пајсија увек помиње у литургији која се у сарајевској цркви служи.⁷

На челу Сарајевске митрополије Пајсије је остао до смрти 1802. У сицилу Цареве ћамије у Сарајеву сачуван је препис берата од 13. новембра 1802⁸, у коме се наводи да је митрополит умро, и да је народ замолио да се именује његов наследник. Свети синод Васељенске патријаршије је на његово место изabrao и султану препоручио митрополита Калиника. Султан Селим III је тај избор потврдио и новом митрополиту издао уобичајени берат.⁹

Поменута повеља коју је митрополит Пајсије издао хиландарском проигуману Авксентију о праву да заједно са другим монасима тог манастира сакупља милостињу, у дипломатичком погледу највише одговара свештеничким синђелијама или свидетельствима (сведочанствима) о рукоположењу у свештенички чин. У њој, он се, као што је било уобичајено, обраћа *ешиштрома, свештенству, старцима, кнезовима и свим хришћанима* у епархији, којима препоручује да хиландарске монахе прихвате и помогну им у њиховој мисији.

Међутим, форма повеље и њен садржај чине је занимљивијом од сличних докумената издаваних у том времену. Њене спољашње одлике нису сасвим карактеристичне за простор на коме је настала. Архијереји грчког порекла у епархијама које су, попут Сарајевске митрополије, биле готово искључиво словенске, су морали да имају писаре који су знали грчки, црквенословенски, али и турски језик. Како такав спој није увек било могуће наћи у једној личности, у канцеларијама је радило и више писара. Комуникација митрополита са патријаршијским центром у Цариграду се крајем 18. века одвијала на грчком, са централним и локалним османским властима на турском,

5 В. Скарић, *Српски православни народ и црква у Сарајеву у 17. и 18. вијеку*, Изабрана дјела II, Сарајево 1985, 46.

6 Пожар је избио у кући једног јеврејског трговца и брзо се ширио градом, јер је највећи број млађих и способних мушкараца који су могли спречити његово ширење био мобилисан у војску. Исто, 47, 154.

7 Исто, 48, 154.

8 По Грегоријанском календару.

9 С. Кемура, В. Ђоровић, *нав. дело*, док. 10, 426.

а са домаћим словенским свештенством и верницима на црквено-словенском језику са примесама народног говора, који је временом постајао све заступљенији. На црквенословенском су издаване свештеничке синђелије, сведочанства, окружнице, и друга акта која су се односила на унутрашње епархијске послове. Међутим, ова повеља дата хиландарском проигуману Авксентију написана је двостубачно, упоредо на грчком (катареуса) и црквенословенском језику. Грчки текст налази се на левој страни, и на средини је делимично оштећен, док је црквенословенски писан на десној страни, и добро је очуван и читљив. Титулација митрополита, која је написана изнад обе половине текста, је на црквенословенском, док је печат који се налази у дну текста недовољно јасан. Димензије ове повеље не могу се утврдити, јер се ради о снимку на микрофилму. Извесно, је, међутим, да се радило о листу већег формата који је у то време био заступљен (обично димензија 39 x 24 cm), и да оба текста, и грчки и црквенословенски, заузимају по половину.

Већ је напоменуто да овом дипломатичком исправом сарајевски митрополит Пајсије допушта хиландарском проигуману Авксентију да по његовој епархији прикупља милостињу за Хиландарски манастир, који назива *царском и Јаштијаршијском лавром*, и за који наводи да је оптерећен разним дажбинама и дугом. Митрополит се у повељи обраћа и верницима, позивајући их да проигуману Авксентију и јеромонаху Партелију изађу у сусрет, буду им од помоћи, и помогну манастир Хиландар колико могу. Одговоран према својој дужности, са већ изграђеним угледом у локалној хришћанској заједници, он је одмах препознао колики је углед код Срба имао манастир Хиландар. Како без дозволе надлежног архијереја монаси из манастира изван епархије нису могли да се крећу по њој и сакупљају милостињу, било је неопходно да им и митрополит Пајсије даде потврду којом се то дозвољава, што је овом повељом и учињено. Исто тако, управо на основу свести о угледу Хиландара у српском друштву, он је одобрио проигуману Авксентију да носи епитрахиљ, свети водицу и исповеда вернике, практично да чинодејствује као и духовна лица у свештеничком чину из његове епархије, што се дешавало врло ретко.

У време настанка ове повеље, хиландарско братство састојало се претежно од Бугара и Срба, али је у њему било и Грка. Био је то манастир у коме је негована српска средњовековна традиција, али и место где је настала прва бугарска историја коју је написао један Бугарин, Пајсије Хиландарски.¹⁰ Пракса да се широм Балканског полуострва из светогорских манастира, па и из Јерусалимске патријаршије, шаљу способни и покретљиви монаси са великим угледом ради прикупљања прилога за своје манастире (*таксидиоши*), била је карактеристична и за Хиландар. Крајем 18. и почетком 19. века Хиландараца је било по целом Балкану, а нарочито по словенским земљама.

10 Пајсије Хиландарски био је пореклом из Разлога, са подручја које је припадало Пећкој патријаршији. Године 1762. написао је своје познато дело *История славянобългарская*, и тако постао родоначелник бугарског националног препорода (възраждане). Грађу за своје дело нашао је и у ризницама Карловачке митрополије. О. Тодорова, *Паисий Хиландарски, Кой кой е сред българите*, София 2000, 200–202.

Ти хиландарски монаси су, скоро по правилу, били словенског порекла, јер би се у супротном тешко споразумевали са локалним свештенством и верницима, а мисија би им била знатно отежана. Словенског порекла су, готово сигурно, били и проигуман Авксентије и јеромонах Партије, који се у овом документу помињу, али о њима нема никаквих других информација. Како се у самој повељи наводи и Авксентијево право да исповеда вернике, подразумевало се да то чини на њиховом језику, што је још један посредни, али значајан доказ када је о његовом пореклу реч. Зато остаје недовољно јасно из којих разлога је ова повеља писана двојезично? Број Грка на подручју Сарајевске митрополије био је мали, и сведен на сарајевску трговачку чаршију у којој су такође потпуно преовлађивали Срби, па ни то не би могао бити повод да се пише двојезично. Исто тако, сем најужег митрополитовог окружења, у црквеној структури није било Грка, а и њихови викарни епископи најчешће су били српске народности, па и тај разлог није могао бити одлучујући. Да је у питању комуникација са османским властима, поред црквенословенског би био текст на османскутурском, а не грчком језику. Разлог за то не може се, дакле, сасвим јасно утврдити. Могуће је да су хиландарски монаси по повратку добијену повељу требали да предају старешини манастира, и тиме пред целокупном Светогорском монашком заједницом докажу која је била сврха њиховог путовања. Међутим, ни то не би могао бити основни разлог, јер су и хиландарски архимандрити били словенског порекла, а у Хиландарском архиву чувају се бројна документа на црквенословенском језику која управо регулишу права монаха који су прикупљали прилоге у словенским областима, а посебно на простору српске устаничке државе 1804–1813. Али, с обзиром на то да су монаси са прикупљеним даровима и прилозима у новцу путовали и кроз друге митрополије до свог манастира Хиландара, двојезични документ можда је могао служити и као потврда на основу које су други архијереји могли да се увере у веродостојност информација које су им они давали о свом кретању и пословима, јер је било и калуђера који су се широм Балканског полуострва кретали без дозволе.

Ова повеља не говори само о томе какав је био однос митрополита Пајсија према хиландарским монасима у његовој епархији, већ сведочи и о вековима усталјеном поретку у Васељенској патријаршији. У црквеним пословима власт митрополита у епархији била је потпуна, и он је одлучивао да ли се по њој могу кретати монаси са стране и са којим циљем, при чему је, у случају отпора, имао право да тражи помоћ од државних власти да их у томе спречи. У конкретном случају, проигуману Авксентију је, сем прикупљања прилога за манастир Хиландар допуштено да, као угледан духовник, свети водицу и исповеда вернике, али му није одређено никакво новчано издржавање, нити је привремено добио неку парохију.

У даљем тексту поменута повеља дата је у целини. Када је реч о црквенословенском тексту извршена је његова транскрипција на савремени српски правопис, али је потпуно сачуван оригиналан језик документа. Словни знаци, који су изостављени због тада уобичајеног скраћеног писања са титлама, дати су у угластим заградама. На исти начин означена су и места која није било могуће ишчитати, с тим што је на то указано у пропратном научном апарату. У напоменама је указано и на значење мало познатих речи, које су се ређе

користиле и у време настанка документа. И грчки део повеље, чији је садржај исти као и црквенословенски, дат је у целини. На крају, приложен је и њен снимак. Поменута повеља митрополита Пајсија је драгоцен извор за даља проучавања историје Сарајевске митрополије, тада највеће и најзначајније од свих епархија угашене Пећке патријаршије.

НЕДЕЉКО
В. РАДОСАВЉЕВИЋ
ДУШИЦА
М. СТОЈКОВИЋ

САДРЖАЈ ПОВЕЉЕ

Сарајево, 20. (31) октобра 1794; Сарајевски (дабробосански) митрополит Пајсије одобрава хilanдарским јеромонасима Авксентију и Парћенију да прикуйљају милосићињу за свој манастир. Јеромонаху Авксентију одобрено је и вршење свештеничке делатности.

Црквенословенски текст

Пајсиј, милос[тију] Б[о]ж[ијеју] митрополит дабробосанскиј и сарајевачкиј

Че[с]тејши епитропи нашеја с[вја]тејшија Митрополији, бл[а]-гоговејнејшији¹¹ јереји појуштиј во всех селаах находјаштихса во всјаком нашеја епархији кадилуке, требуеми старци и књази и прочиј, вси благословени хр[и]стијани епархији сеја, чада от Г[оспо]де возљубљења, благодат вам и мир от Б[о]га, от нас мол[и]тва, бл[а]гословеније и проштеније. И ведомо да буде вам что сего приносјаи нашего писанија, преподобнејшиј¹² проигумен во јеромонасех, кир Авксентиј от цар[с]кија и патријархијскија лаври Хilanдара, суштија во стоји [в] Горе Атонскеј, посилајтсја со синодијеју својеју во јеромонасех кир Парћенијем от онде суштих оцев [...]¹³ во благочестивим хр[и]стијаном дља¹⁴ мил[ос]ти и помошти. Воспримите убо¹⁵ јего м[и]л[ос]тиво и усердно, стецитесја и помозите јему словом¹⁶ и делом, и м[и]л[ос]тињу подавајте јему кийждо¹⁷ јакоже¹⁸ Б[о]гом наставитсја јако да Б[о]гоугоднеју м[и]л[ос]ијеју вашеју сеју помјанутаја всечестнаја лавра возможет помоштествитисја и противостати тјажким дајанијам и долгом. В[и]е же восприемете множајшија мзди¹⁹ от Б[о]га, јегоже бл[а]годат и м[и]л[ос]т с м[о]л[и]твоју и благословенијем нашим буди со всеми вами. 1794, октоворија 20. у Сарајеву.

11 Благоговѣйный (црквенословенски) – побожни. С. Петковић, *Речник црквенословенскога језика*, Београд 2002, 12.

12 Преподобный (црквенословенски) – у дословном преводу *свѣти*. Преподобним су називани монаси подвижници који су углавном живели далеко од света по пустињама, пећинама (пештерско монаштво), који су као духовници и исповедници уживали велики углед. Исто, 182.

13 Нечитко.

14 Для – за. Реч која се у оваквим црквенословенским исправама ретко среће, очигледно проистекла из руског народног језика.

15 Оубо (црквенословенски) – дакле; онда. С. Петковић, *нав. дело*, 286.

16 Речју.

17 Кийждо (црквенословенски) – сваку; свака, свако. С. Петковић, *нав. дело*, 97.

18 Јакоже (црквенословенски) – као што. *Исто*, 349.

19 Мзда (црквенословенски) – реч са више значења. У овом случају плата, награда. *Исто*, 116.

Реченому проигумену кир Авксентију дадох власт епитрахиљ носити,
водици с[вe]штати и примати помисл[и] хр[и]стијан благоговејних
приходјаштих к њему исповеданија ради.

Грчки текст

- 1) Ετίμιφ [.....]²⁰ ἐπίτροπος τῆς καθ' ἡμῶν ἀγίω τῆς μητροπολέως,
[.....]²¹ ἰερέως δι
- 2) ἄλλονθες εἰς τα χωρία πάντων τῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπαρχίᾳ καζάδων
- 3) χέμομοι γέρονθες και κνεζίδες, και λοίποι πάνθες ἀλογημένοι
χειζίανοι
- 4) τῆς ἐπαρχιθαύτης, ξεκνά ἐν τῷ ἀγάπητα ἡμῶν, χάρας [...]²² ὑμῖν και
εἰρηνῃ
- 5) παρα θεῷ. παρ ἡμῶν δε ὅχη ἀλογία, και συγχωρητής. γνωσόν ἔξω
- 6) ὑμῖν ώς ο δ' παρόν ἐπεφέρων ἡμετέρον γράμμα ὁσιώτητα
προηγούμενος
- 7) ἐν ιερομονάχοις νυρ αὐξέντιος ὑπάρχου τῆς βασιλίνης και
παριερχηνῆς
- 8) μονῆς του χιλανδάριου ἡγουμένης ἐν τω ἀγίω ὅρι δ' ἄθωνος. ος ην
πέμπελας
- 9) μελάλτης συνοικίας [...]²³ ιερομονάχοις νυρ παρθένις παρά τῶν
ἐνθος πατέρων
- 10) πρὸς ὑμητέρος φιλωσέβες χειζιάνους χάραν ἔχευς και βοηθῆας.
ἀποδεξαμένοι
- 11) τοινῦν αὐτὸν ἲέως και ἀμενῶς σύνδρομος και βοηθήσατε αὐτῷ
λάγῳ και ἔργῳ και
- 12) [...] ἐπίδοτε²⁴ αὐτῷ ἐπαζος φσεα θεού φωτόθη, ἵνα διά τις θεαρε[...]²⁵
- 13) [...] ἡμῶν²⁶ ἐλημοσήνης ταύτης, ἡμῖν ρηδ[...]σα²⁷ σεβάσμια μονή²⁸
- 14) [...]²⁹ και ἀπαντα τα βαρυτήτα δογμάτα και χρεί. ὑμητέρες δε
- 15) [...]³⁰ πολλαπλασίονας ούς μιοθούς ἐν θεού. ού ή χάρας και δ' ἔχεος
μετά
- 16) της παρ' ημων αχης και αλογιας ην μετα παντων ημων.

20 Нечитко.

21 Нечитко.

22 Нечитко.

23 Нечитко.

24 Оштећено.

25 Нејасно.

26 Оштећено.

27 Нејасно.

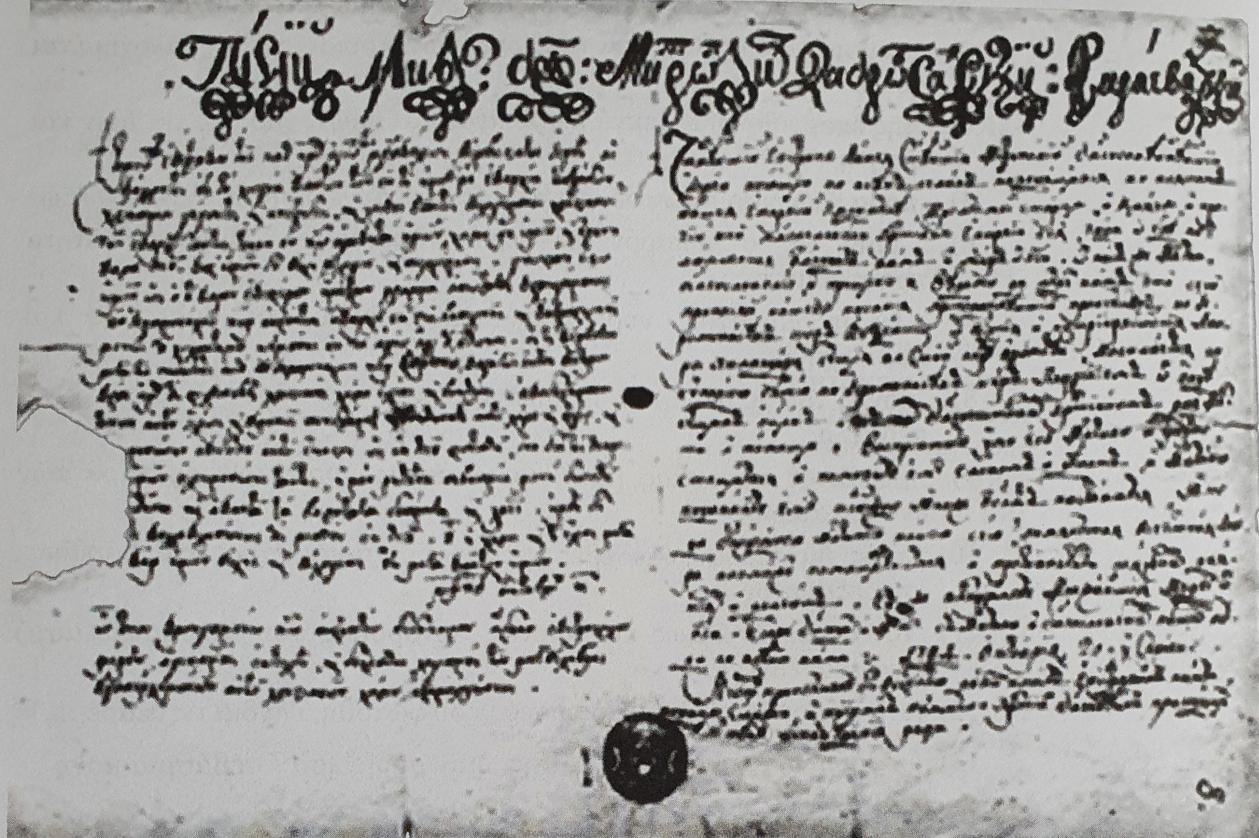
28 Нејасно.

29 Оштећено.

30 Оштећено.

- 17) αφρδ οκτοβριου κ'
 18) ὃ ἦνος προηγουμένω και αὐξενθέω δεδόναμον ἄδγαν
 ἐπιτραχήλιον
 19) φέρουν ἀγιασμούς ἐντελέσθαι και δέχεσθαι λογισμούς τῶν
 μετ' ἄλαβγας
 20) προσέρχομενουν αὐτῷ χειζιανῶν χάριν εζομολογήστος.

НЕДЕЉКО
 В. РАДОСАВЉЕВИЋ
 душица
 М. СТОЈКОВИЋ

ПОВЕЉА МИТРОПОЛИТА ПАЈСИЈА ДАТА ХИЛАНДАРСКИМ МОНАСИМА 20. (31) ОКТОБРА 1794.
 ЗАОСТАВШТИНА ЂОРЂА СП. РАДОИЧИЋА, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ НОВИ САД – ОДСЕК ЗА СРПСКУ
 КЊИЖЕВНОСТ. МИКРОФИЛМ 78, ДОК. 24. ОРИГИНАЛ.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА

- С. Кемура, В. Ђоровић, *Прилози за хисторију Православне цркве у Босни и Херцеговини у XVIII и XIX столећу*, Гласник Земаљског музеја у Сарајеву 24 (1912), док. 7, 422; док. 10, 426.
Кой кой е сред българите, редактор И. Тодев, София 2000, 200–202.
 С. Петковић, *Речник црквенословенскога језика*, Београд 2002, 12, 97, 116, 182, 349.
 Н. Радосављевић, *Вести о Православној цркви у Босанском пашалуку у извештајима кнезу Милошу из Ужичке нахије и Ужичкој окружја (1816–1839)*, Зборник Матице српске за историју 74 (2007), 105–116.
 Исти, *Православна црква у Београдском пашалуку 1766–1831, управа Васељенске патријаршије*, Београд 2007, 178–179.
 В. Скарић, *Српски православни народ и црква у Сарајеву у 17. и 18. вијеку*, Изабрана дјела II, Сарајево 1985, 46–48, 154.
 В. Чубриловић, *Босански фрајкори у аустријско-турском рату 1788–1791*, Братство 27 (1933), 4–6, 8.

NEDELJKO
V. RADOŠAVLJEVIĆ
DUŠICA
M. STOJKOVIĆ

THE CHARTER OF THE METROPOLITAN OF SARAJEVO
(DABROBOSANSKI) PAJSIJE ON THE RIGHT TO GATHER CHARITY
FOR THE MONASTERY HILANDAR

In the inheritance of Djordje Sp. Radojičić there are microfilms with less known material from the Archives of Hilandar. One of the documents which are important for the research of the history of the Archbishop's residence in Sarajevo is the Charter given to the higher prior (proiguman) Avksentije. The Charter grants the permission to collect contribution for the monastery Hilandar and the worshippers are called to help it out. This diplomatic document is characteristic for its bilingual text in Greek and Church-Slavonic which is very rare, bearing in mind that it was intended for the Orthodox clergy and the believers of the Archbishop's residence in Sarajevo who were almost all the Serbs. The causes for such bilingualism are not clear. The paper presents some assumptions on why the metropolitan Pajšije acted in this way. The document is presented in its entirety. Transcription of the text into contemporary Serbian orthography from Church-Slavonic was done on the occasion of its preparation for the publishing but the authenticity of the language of the document has been preserved.

Key words: Charter, Archbishop's residence in Sarajevo, Hilandar, monks, contribution.